

ХРИСТИЯНСКА ЗАЩИТА

Органъ на Епархийското Свещенническо Братство „Св. Царъ Борисъ“ въ Варненската и Преславска Епархия

ЗА РЕЛИГИЯ, ПРОСВѢТА И ОБЩЕСТВЕНЪ ЖИВОТЪ

Всичко що се
отнася до ве-
стника, да се
изпраща до
св. Митропо-
лия — Варна,
а суми — до
свещ. Стефанъ
п. Йордановъ,
ул. Ц. Асень
№ 20

Брой 1 левъ

Обявления се приематъ
по споразумение

Излиза 2 пжти
на месецъ

Годишенъ абонаментъ
20 лева

Брой 1 левъ

Какво училище ни трѣбва.

Особени чувства изпитваме когато четемъ, колко хубаво и вдъхновено народния поетъ възпѣва роднитѣ тучни поля, нива, градини и ливади, какъ мило и трогателно предава горския шепотъ и тихата пѣсенъ на ручея, що шумоли изъ накапалитѣ горски листенца слизайки отъ планината! Възторгъ вливатъ въ душата ни и ония държавни, изпитани духовни и политически мъже у насъ, които съ свое о пламено и искрено слово, укрѣпватъ вѣрата ни въ блѣскавата незаходяща звезда на нашата измъчена Родина.

Да, потвърждаваме и ние. Славно минало но и славно бъдаще ще дочака нашия народъ, ако неговитѣ духовни и политически водачи съумѣятъ, презъ тия именно бурни и несигурни времена, да запазятъ и наследената морална съкровищница на българщината, недопускатъ да се промъкне тамъ червея на разложението. Въ това направление училището може много да допринесе, както е било въ минало, но и много да разруши.

Всичко зависи отъ идеологията на неговитѣ уредници, отъ тѣхния идеализъмъ, отъ какво се тѣ възбуждаватъ и какви цели искатъ да постигнатъ чрезъ него. Споредъ идеологията на в. „Съзнание“, българското училище трѣбвало да се стреми да осъществи не бляна на о. Паисия и пр. . . а на Jules Ferry, бащата, или родоначалника на тѣ нареченото свѣтско училище. Какъвъ е билъ неговия идеалъ? „Да се организира човѣчеството безъ Богъ и безъ Царъ“ т. е. смъртъ на Бога и Царя! Тѣ сж врагове на човѣчеството!

Има ли нужда да кажемъ, че хора съ подобни разбирания сж народни врагове и че тѣхното мѣсто не е въ училището?!

Отъ учители съ такива разбирания страда днесъ руския народъ. Противъ такива своего рода „народни учители“ се взиматъ днесъ най-строги мѣрки въ Италия, Германия, Испания, Ромъния и др. Защото, за всички стана ясно, че тия международни агенти на съветския интернационалъ, сж най-големитѣ рушители и опустошители на детскитѣ души.

Само като чуятъ за Бога и за Христа, се ужасяватъ и разтреперватъ по-вече отъ Сатаната. А Христосъ е истината, пжтя и живота. Просвѣтата на ума, трѣбва да върви ржка за ржка съ твърдата и калената воля да се служи на идеалитѣ провъзгласени отъ Христа и Църквата, идеали, които образуватъ единъ неизчерпаемъ източникъ отъ творческа енергия и сж едно неопенимо благословение на небето.

Индивидъ и колективностъ, винаги сж чувствали това благотворно влияние въ минало и сега и подъ това именно влияние сж създадени творби изъ областта на всички научни отрасли съ които днесъ се гордѣе човѣчеството. Ще отрече ли това в. „Съзнание“? Ако въ своето заслепление и партизанство се опита да стори това, ние ще ги обиспемъ съ факти и дѣла, предъ които и най-закоравѣлото болшевишко сърце ще се приклони.

Днесъ, когато се гласи нова училищна програма, ние не можемъ да не издигнемъ гласъ и да не викнемъ, та и глухия да чуе: **Дайте почетно мѣсто и нуждното внимание въ новата програма на религията.** Стига съ досегашното свѣтско училище и свѣтски моралъ — чужда стока — по които „в. Съзнание“ рони крокодилски сълзи! Стига сме изпращали интернационалисти, авантюриери и вѣчни революционери изъ свѣта! Свѣта е преситенъ отъ такива разрушителни елементи! Стига сж се крили разни агенти провокатори и родоотстъпници задъ хубавото име „народни учители“. Хлѣба на държавата ядатъ и гроба ѝ копаятъ. До кога? До кога . . . о Катилино ще предателствуващъ . . . и беззаказано ще вършишъ нощно време твоето пѣклено дѣло . . . ?! До кога!

Ние искаме християнско училище по всички линии: отъ основното училище до университета! Ние искаме нашата школска младежъ да познава Бога, да Го обича и да Му служи. Да се срамува отъ хората и да се бои отъ Бога. Да обича своето и да зачита чуждото. Това е преди всичко въ интереса на нашата Родина, на нашия измъченъ народъ, който въ опасни моменти въ миналото, па и сега, разчита само на беззаветната любовъ и преданостъ, на запазената, вѣрующа и здравомисляща българска младежъ. Кой поема грижата предъ българския народъ да създаде такава вѣрна, преданна вѣрующа и творческа младежъ? Драскачитѣ около в. „Съзнание“ ли?

„Безбожния човѣкъ, казва Наполеонъ, не може никой да го управлява — него трѣбва винаги да държишъ подъ кръстосанъ огънь“. Съ такива войници никой не е спечелилъ победа, нито пъкъ нѣкой може да разчита на тѣхъ, когато дойде време да се брани честъ, вѣра и бащиния.

Да се нагоди училищната програма така, че да нѣма никакви допирни точки съ религията, би значило, да се задуши, дори смачка, всѣкакъвъ зародишъ и устремъ къмъ вѣчната истина и съвършенство; значи, не да се подготвятъ утрешни честни и доблестни граждани, а авантюристи интернационалисти — чума — епидемия за човѣшкия родъ, за които държавата трѣбва да създаде специални закони и полиция да ги пази. Образование, което изоставя възпитанието на волята въ религиозенъ духъ, — съсредоточавайки цѣлото си внимание само въ това да напълни главата на младежъта съ сухи знания, поставя въ ржцетъ на лошитѣ елементи едно опасно оръжие, което не закъснява да се съюзи съ лошитѣ наклонности на волята, и по тоя начинъ да образува една сила, противъ която мъчно може да се устои.

Ние върваме и се надѣваме, че следъ досегашния горчивъ опитъ, нашитѣ първи хора, които гласятъ новия законъ, ще иматъ предъ видъ и тая страна на въпроса. Сега е и най-подходящъ психологически моментъ да се даде на Христа и Неговото учение, подходящо мѣсто въ

новата училищна програма. Държавата, която е монополизирала всичко, включително и учебното дѣло и възпитанието на своитѣ поданици, претовари се съ товаръ, който, като че ли надхвърля силитѣ ѝ. Въ това положение нѣкога бѣ изпаднала Франция по известни на всички ни причини и памятни ще останатъ думитѣ на Клемансо, казани на 30 октомврий 1902 год. въ френския сенатъ: „Децата станаха (т. е. умножиха се) твърде много — за да бжда единъ добъръ баща. Още по вече, ще добавимъ ние, че му липсвало и оня майчински духъ, тѣй необходимъ за единъ възпитателъ, който съ тактъ и умение да изглежда и примирява аспирациитѣ на детската природа до закрепване ѝ и оформяването на тая личност. Това изкуство до висша степенъ го владѣе само Църквата Христова. Защо я гоните?!

Църковната история е отворена книга за всички, които се интересуватъ какъ тя е внесла съвършено единство между просвѣтата и практичния животъ, какъ е внесла пълна хармония въ образователната система, избѣгвайки дѣлежа и предпochtанието. Унификация т. е. единство въ възпитателната система е истинското възпитание. То способствува щото божията и човѣшката наука, никогашъ да си не противоречатъ. Не е простено вѣра и наука да бждатъ само две сили. Трѣбва да се и взаимно и всецѣло проникнатъ.

Съюзътъ между вѣрата и разума, за които мечтаятъ всички, е една съвършена реалностъ въ Бл. Августинъ, Тома Аквински, св. Василий Велики и др. Богъ управлява свѣта, следователно. Той трѣбва и да го възпитава и ръководи чрезъ Своитѣ органи. Всѣко възпитание, което отрича Бога, е лъжа и измама за човѣцитѣ. Гьоте казва: „Ако първото копче отъ една дреха е зле закончано, цѣлата дреха е зле подредена“. Безбожницитѣ зле закончана първото копче. . . Който гледа на разума като на више божество, е врагъ на Бога. . . Началото и края на християнското възпитание е Самъ Христосъ. Ние българитѣ днесъ за днесъ имаме повече нужда отъ гранитни характери, отъ колкото подвижни енциклопедисти, които не даватъ мира на народа да се отдаде на творческа и производителна работа. Тия характери не може да ги даде Ferry, а Христосъ. Въ 1870 г. Бисмаркъ бѣ казалъ: „Латинската раса е въ своя зальбъ, крепи я само една сила: религията. Ако се събори и тая сила — свършваме съ тая раса“.

Съзнателно или несъзнателно, всички, които работятъ за отслабване на християнския духъ и влияние въ нашия частенъ и общественъ животъ, работятъ за събарянето на нашата етническа и национална крепостъ. Нека бдятъ тия що държатъ кормилото на държавата ни въ ржце и тия що днесъ преустройватъ училищната програма.

Протоиерей П. Икономовъ

Скаскитѣ на професоръ протопрезвитеръ Д-ръ Ст. Цанковъ по независящи отъ редакцията ни причини, ще печатимъ отъ идущия брой.

Возбуждено въ нашата интелигенция.

Едва ли може да се оспори тоя печаленъ фактъ, че съвременната българска интелигенция е, или съсемъ невѣрующа или слабо вѣрующа. Къмъ религия и християнство тя се отнася равнодушно, а къмъ църквата въ повечето случаи враждебно и злобно. Самата дума църква въ мнозина възбужда такива асоциации, които въ никой случай не свидетелствуватъ за любовъ и уважение къмъ нея.

Религиозния индеферентизмъ въ българското образовано общество и частно неговото отношение къмъ Православната църква се проявяватъ даже и въ много дребни факти. Колко пжти ни се случва да видимъ професоръ, писателъ, инженеръ, лѣкаръ адвокатъ да се молятъ въ храма? Колко пжти се случва отъ казанитѣ професии, да повикатъ свещеника въ кжщата си за нѣкое чинодѣйствие? Колко души отъ тѣхъ се изповѣдватъ и се причастяватъ? Да допуснеме, че това сж все външни форми на религиозностъ. Но, ако ги имаше тѣхъ, не може да се допусне, че не ще има и вътрешното съответно религиозно настроение. А ето и другата страна — нравствено практичната дейностъ въ повечето наши интелигентни хора се определя не отъ религиозни, а отъ чисто граждански мотиви. Ако тѣ вършатъ дѣла на любовта и милосърдието, ако тѣ правятъ добро, тѣ вършатъ това не въ името на Бога, не за Бога, а въ името на дълга и порядъчността вършатъ го зарадъ обществена полза. Страшно е да кажеме, но това е фактъ, въ наше време мнозина образовани хора се срамуватъ да признаятъ Бога. Тѣ се отричатъ отъ Него и всѣчески се стараятъ да покажатъ че нѣматъ нищо общо съ Него, че тѣ отдавна сж надрастнали тая фикция и сж достигнали вече висока степенъ на развитиѣ.

Кои сж причинитѣ на това отчуждение на мнозина наши интелигентни хора отъ религията християнството, православната църква? Тукъ азъ искамъ да посоча само една отъ причинитѣ за това равнодушно отношение къмъ Християнството и църквата. Искамъ да се опитамъ да сторя това, не защото считамъ че тая е най-главната причина, а защото тя може да се премахне и при съвременнитѣ условия.

Тая причина е недостатъчната осведоменостъ на мнозина изъ нашето образовано общество съ християнството неговата сжщностъ, историята му, неговитѣ научни, етико-психологични основи. Мнозина наши интелигентни хора сж съ религиозни предразсѣдки, но не и съ религиозни убеждения. Въ разговоръ съ свѣтски хора, даже такива съ више образование често пжти личи че тѣ сж дълбоко невежи въ религиозно отношение. Тѣ макаръ да сж много чели, макаръ да иматъ много познания, но сж останали духовни младенци въ Богословието, Тѣ никога нито сж чели, нито сж слушали нѣщо изъ областта на Богословието. Понятието: за религията, Църквата, Духовенството и пр. постоянно се бъркатъ и преплитатъ въ тѣхното съзнание. Тѣ не правятъ разлика между сжществителни и несжществени елементи на вѣрата, — между това що има догматическо, или само психологическо значение. Тѣ не знаятъ източницитѣ на християнството и тѣхната сравнителна ценностъ, тѣ бъркатъ въ неговия съставъ разни суевѣрия и легенди и победоносно сочатъ на нѣкой нелѣпъ апокрифъ, за доказателство че, християнството е отживѣлица. Тѣ не сж запознати съ историята на църквата. Тѣхнитѣ познания сж долкова слаби, че се съмнѣватъ въ самия фактъ, живота на Христа и Апостоли. Тѣ не разбиратъ (защото никога не сж се и опитвали да разбератъ) психологическитѣ основи на религията и не сж въ състояние да оценятъ огромното значение на факта за нейната всеобщностъ. Тѣ затова сж готови да отдаватъ сериозно значение на невежественитѣ приказки че, жрецитѣ (или поповетѣ) сж измислили религията за користни цѣли. Тѣ сж ста-

нали вече възрастни хора, а живятъ все съ тия откъслечни знания, които сж получили още като деца на училищната скамейка, когато под страх да не им пишатъ двойка сж заучавали сухитъ формули на катихизиса. А живогътъ въ духа на евангелието, бездънната дълбочина и кристалната чистота на учението на Спасителя, скъпъценния бисеръ разпръснатъ изъ страницитъ на апостолскитъ послания, продуктъ на църковното творчество църковнитъ догми, съ вѣкове обмисляни, и съ страдания изкупени юрисдикцията и практиката църковни, вътрешната етикопсихологическа страна на култа, всичкото това, за тѣхъ съставлява книга, запечатана съ 7 печати. И ето, тѣ, като не знаятъ християнството, отричатъ го, а често пѣти, както Савла и го гонятъ. Х.

Светий Онисимъ.

На 28. (15 ст. ст.) февруарий светата Православна Църква чествува паметта за мъченическата смъртъ на св. Онисимъ, пострадалъ за Христа въ първия вѣкъ. Много поучителенъ е животътъ на тоя Христовъ войнъ отъ времената, презъ които тогавашниятъ миръ се намиралъ подъ властта на язическитъ римски императори. Онисимъ билъ робъ на Филимона, богатъ жителъ отъ малоазиятския градъ Колосе, къмъ жителитъ на които св. Ап. Павелъ е отправилъ едно отъ своитъ свети и безсмъртни послания: запазено до днесъ това послание и написано до колосяне се чете презъ известни времена въ наши тѣ църкви презъ време на богослужението за поука на богомолцитъ. Онисимъ открадналъ нѣща отъ господаря си и забѣгналъ въ древния Римъ. Тоя градъ, предъ заповѣдитъ на който цѣлиятъ тогавашенъ известенъ миръ рабски се покорявалъ, билъ прибѣжище на всички виновници, защото тамъ можели да се укрятъ и спасятъ отъ преследвания и наказания. Въ Римъ се отзовалъ и Онисимъ следъ престъплението, което направилъ. Въ това време въ Римъ се намиралъ и великиятъ Апостолъ Христовъ Павелъ, докаранъ въ окови отъ Палестиня и пазенъ непрекъснато отъ римски стражари. Но той, макаръ подъ стража и въ окови, продължавалъ да проповѣдва Евангелието Христово и привличалъ съ своитъ божествени поучения ония, които случайно го посещавали. Посетителитъ му били различни: и богати, и сиромаси, и високопоставени, и виновни, и грѣшни. Единъ отъ тия негови посетители билъ и Онисимъ. Навѣрно съвестта му бѣше заговорила въ него. Той бѣше се разкаялъ за кражбата, която бѣ направилъ, искалъ да се очисти отъ грѣха си и разкаявалъ да се върне при господаря си Филимона. Но какъ да го направи? Римскитъ обичаи и закони били жестоки. Римлянитъ се

отнасяли безъ милость къмъ слабитъ и виновнитъ. Единъ примѣръ отъ живота на Катона Старши, римски държавникъ, почитанъ отъ всички за мъдъръ, доказва това. Въ едно сражение съ враговетъ на Римъ паднали въ пленъ много мъже, жени и деца. Единъ отъ свитата на Катона купилъ две деца, които, като военна плячка, принадлежали на хазната. Купувачътъ, като узналъ, че било донесено на Катона за тази негова дѣлка, уплашилъ се да не би да бѣде наказанъ и затова се самоубилъ. Купенитъ отъ него деца останали на разположение на Катона, но той вмѣсто да ги освободи, заповѣдалъ да ги продадатъ и стойността имъ да внесатъ въ хазната.

Участята на провиненитъ въ нѣкое престѣпление роби била ужасна. Тѣ за наказание бивали осъждани или на безмилостенъ побой или на разпятие. Като били такива римскитъ порядки, може да си представи човѣкъ какъвъ ужасъ обхващалъ Онисима, когато размишлявалъ какво ще пати, ако попадне въ ржцетъ на господаря си. Обладанъ отъ такива мисли той, или поведенъ отъ нѣкого, или случайно, ходилъ, дето билъ ограниченъ въ окови св. Апостолъ Павелъ и поучавалъ посетителитъ си. Сърдцето на Апостола Павла бѣ препълнено съ любовъ къмъ всички, такава любовъ, каквато той боговдъхновено описва въ тринадесетата глава отъ първото му послание до Коринтяни. Съ такава безгранична и дълбока любовъ посрещналъ той Онисима, който се научилъ, че всички чрезъ вѣрата въ Христа Исуса сж синове Божии, иматъ единъ баща — Небесния Отецъ и следователно сж братя и че нѣма иудеинъ, нѣма единъ, нѣма робъ, нѣма свободенъ. Чулъ той тази проповѣдь на св. Апостола Павла и съ всичката си душа и сърдце прегръща вѣрата въ Христа, която го увѣрява, че е единъ отъ Божиитъ синове, не е вече робъ, а равенъ на господаря си, който като него е така сжщо чедо Божие и следователно братъ съ него.

Като приелъ Христовата вѣра, Онисимъ, по съветитъ на Апостола Павла, се решава да се върне въ гр. Колосе при господаря си Филимона, който така сжщо съ жена си Апфия били християни и благодетелни членове на Църквата въ Колосе, управлявана отъ Епископа Архипа. Въ тоя случай св. Апостолъ Павелъ намѣрилъ за добре да даде на Онисима писмо. На трѣва обстоятелство християнския миръ дължи едно отъ четиринадесетъ боговдъхновени послания на Апостола Павла, отъ които десетъ сж отправени до разни помѣстни църкви, а четири до лица: до Тимотея две, до Тита и едно до Филимона. Това последне е кжсо. Състои се само отъ нѣколко стиха. Като литературно произведение, критичитъ го намирали, че по форма не било изящно, както се отли-

чаватъ другитъ послания на св. Апостола Павла, но по съдържанието му, по богатството на изказанитъ въ него чувства и мисли това послание е, споредъ сжщитъ критики, прокламация за свобода и равенство между хората, безъ да се гледа на тѣхното обществено положение. Наистина, каква обичъ къмъ Онисима вѣе въ посланието до Филимона. „Онисимъ е мое чедо,“ казва Апостолъ Павелъ, „родихъ го азъ Павелъ, който съмъ окованъ за Исуса Христа. Той е мое сърдце. Той ти бѣше непотрѣбенъ едно време, а сега е потрѣбенъ и за мене и за тебе. Бихъ го задържалъ да ми услужва, като се намирамъ въ окови за Евангелието, но не поискахъ да го направя безъ твоето съгласие. Връщамъ ти го. Приеми го не като робъ, но като по-горе отъ робъ, като братъ обичанъ, най-много на мене, а колко повече на тебе. Ако те е онеправдалъ нѣщо или ако ти дължи, мини го на моята смѣтка. Азъ собственоръчно пиша, азъ ще ти го заплащамъ.“

Така е гледалъ Апостолъ Павелъ на роба Онисима и така като къмъ братъ е препоръчвалъ на Филимона да се отнася къмъ него. Колко болки, колко злочестини, колко борби кръвопролитни, та може би и революции, каквито споменува всемирната история, не щѣха да станатъ, ако хората се отнасяха къмъ своитъ слуги и работници, като къмъ братя, както съветва св. Апостолъ Павелъ Филимона да посрещне и приеме Онисима. Тоя духъ на обичъ, на милосърдие, на снизходителностъ и на състрадание къмъ слабитъ, немощнитъ и обездоменитъ — Духътъ на Христовото Евангелие се трудятъ комуниститъ, тия служители на всеобщото насилие и на омразата, да потушатъ съ кръвъ и огънь и да направятъ отъ човѣка не носителъ на свобода, на миръ и на любовъ, а машина безъ милость и воля. Ивановъ.

Желание и целъ на живота.

Въпроса за живота заема най-важното мѣсто въ съзнанието на човѣка. Желанието за животъ, владѣе мисълта на най-богатия и най-бедния, на младия и стария. До колко жаждата за животъ е силна въ човѣка, се вижда отъ слѣдната басня: „Една бабичка носела дърва, и като се уморила, седнала да си почине, и рекла: „Где е смъртъта да дойде да ме освободи отъ толкова трудове!“ Тутакси дошла смъртъта и попитала: „защо я вика; а бабичката и рекла: „да ми подигнешъ стана.“

Значи, най-мизернитъ условия, най-убийственитъ обстоятелства не могатъ да убиятъ желанието у човѣка да не живѣе.

Но, живота не е веселъ празникъ — не е шег а забава; живота е сериозенъ трудъ — живота е подвигъ. Освенъ това, ако се взремъ въ жи-

вота на човѣка и народитъ, забелеваме известна целъ, грижи за срѣдства къмъ постигане на тѣзи цели и удивително приспособление на последнитъ къмъ първитъ. Внимателното наблюдение върху вървежа на умствената и нравствената страна на човѣшкия животъ ни убеждава въ това.

Обаче, на пръвъ погледъ умствената страна на човѣшкия животъ представлява смѣсъ на истината съ заблудението; ние виждаме, какъ истината се преследва и завладява отъ лъжата.

Подобно и нравствената страна на човѣшкия животъ. Правдата на пръвъ погледъ се показва намъ борба на благородни стремежи съ егоистични, борба на свободата съ депотизма.

Но, въ самата действителностъ не е така: Истината все повече и повече се развива, крепне и съможща сила побеждава злото. Обаче, коя е целта и то висшата целъ, която подхранва у човѣка жаждата за животъ? — Целта за която човѣкъ живѣе тукъ на земята и постепенно старание за осъществяване последната въ своя животъ е обработката, развитието, усъвършенстването на висшитъ духовни качества и красотата на нравствената физиономия въ себе си. Постепенното осъществяване идеята за истината и доброто къмъ източника на Любовта т. е. постепенното приближение на човѣка къмъ **Бога**. Следователно, живота е Богослужение; въ служение на **Бога** на любовта и правдата.

Но кой направлява човѣка къмъ тази целъ? Кой тъй премъдро приспособява срѣдствата за достигане на тѣзи цели? — Този, който води човѣчеството къмъ указнитъ цели и изкусно приспособява срѣдствата за достигането имъ е **БОГЪ**.

Богъ не толкозъ работи, отколкото укрепява, възпитава и вдъхновява духовнитъ сили у човѣка. Такъвъ единъ животъ е благодатно Божие посещение, за което човѣкъ не може достойно да не благодари на **Бога** и да не Го прославя.

Но, силата и могъществото на злия духъ незакъснѣва да не се прояви въ живота на човѣка. Има хиляди и хиляди човѣци, които не върватъ въ **Бога**, мразятъ Го, и отъ всичката си душа искатъ да Го унищожатъ.

Обаче, имало е и има хора, които съ тояга въ ржка обхождали далечни страни и търсили религиозната истина. Имало е на свѣта хора, които сж се отстранявали на пожизнена осамотеностъ въ дивитъ пустини, за да живятъ безпрепятствено въ общение съ единаго **Бога**. — Възвишениитъ стремежи на тѣзи хора, безъ съмнени, сж по-достойни за наше подражание, отколкото жалкитъ навици и наклоности, които по далечъ отъ земниятъ животъ, не простиратъ своитъ желания и надежди.

Време е вече, да престанемъ

Н. В. Гоголь.

Размишления за божествената литургия.

Дяконътъ отива на амвона да възнесе моления за самитъ дарове, вече принесени Богу и пресъществени, за да не ни бждатъ за сждъ и осъждане. Повдигналъ орара съ три прѣста на дѣсната си ржка, той подбужда всички къмъ молитва така:

„Като спомнихме всички светии, пакъ и пакъ съ (душевенъ) миръ на Господа да се помолимъ!“ И хорътъ възпѣва: „Господи, помилуй!“

„За принесенитъ и осветени скжпоценни дарове на Господа да се помолимъ.“

Хорътъ: „Господи помилуй!“

За да ги приеме нашиятъ човѣколюбивъ Богъ въ Своя свѣтъ, наднебесенъ и мисленъ жертвеникъ, като благоухание на духовна миризма, да ни изпрати божествената благодать и дарътъ на Светаго Духа, да се помолимъ.“ (Господи, помилуй)

„За да се избавимъ отъ всѣка скръбъ, гнѣвъ, беда и нужда, на Господа да се помолимъ.“ (Господи, помилуй).

„Защити, спаси, помилвай и запази ни, Боже, съ Твоята благодать.“ (Господи, помилуй).

„Цѣлия денъ да преминемъ съвършено, свето, мирно и безгрѣшно отъ Господа просимъ.“

Хорътъ пѣе: „Поддай Господи!“

„Миренъ ангелъ, вѣренъ ржководителъ, пазителъ на нашитъ души и тѣла отъ Господа просимъ.“ (Поддай, Господи).

„Прощение и разрешение на нашитъ грѣхове и прегрѣшения отъ Господа просимъ.“ (Поддай Господи!).

„Всичко що е добро и полезно, за нашитъ души и миръ за свѣта отъ Господа просимъ.“ (Поддай, Господи).

„За да преминемъ останалото време отъ живота си въ миръ и покаяние отъ Господа просимъ.“ (Поддай, Господи).

„Християнски безболестенъ, не-позоренъ, миренъ свѣршекъ на живота си и добъръ отговоръ предъ страшното Христово сждилище просимъ“ (Поддай, Господи).

„Като изпросимъ единство въ вѣрата и общение съ Светаго Духа, нека сами себе си, единъ другиго и всички си животъ на Христа Бога

да предадемъ“.

И всички пѣятъ въ пълна и съвършена преданостъ: „На Тебе, Господи!“

А свещеникътъ намѣсто троицно славословие възгласи: „И удостои ни, Владико, съ дързновение, неосъждително да се осмѣляваме да призоваваме Тебе, небесния Богъ и Отецъ, и да казваме“.

И всички вѣрующи въ тая минута, не като роби, изпълнени съ страхъ, но като деца, като чисти младенци, доведени отъ молитвитъ и цѣлата служба и отъ постепенния ходъ на нейнитъ святи обряди до онова небесно-умилено, ангелско състояние на душата, въ което човѣкъ може да говори направо съ **Бога**, като съ най-неженъ баща, произнасятъ тая молитва Господня:

„Отче нашъ, Който си на небесата! Да се свети Твоето име; да дойде Твоето царство; да бжде Твоята воля, както на небето, тѣй и на земята! насжщия ни хлѣбъ дай ни днесъ; и прости намъ дълговетъ ни, както и ние прощаваме на длъжницитъ си; и не въведи насъ въ изкушение, но избави ни отъ лукавия“.

Всичко е обхванала въ себе

си тая молитва, и въ нея се включило всичко, що ни е нужно. Съ прощението: „да се свети Твоето име,“ се проси първото, за което преди всичко ние трѣбва да просимъ: дѣто се свети Божие име, тамъ на всички е добре, тамъ, значи, всички живятъ въ любовъ, защото само съ любовта се свети името Божие. Съ думитъ: „да дойде Твоето царство,“ се иска, призовава царството на правдата на земята, защото безъ Божие дохождение нѣма правда: защото Богъ е правда. Къмъ думитъ: „да бжде Твоята воля“ човѣкъ дохожда и чрезъ вѣрата и чрезъ разума: чия воля може да бжде по-прекрасна отъ Божията воля? Кой по-добре отъ самия Творецъ знае, що е нужно на Неговото творение? А кому да се доверимъ, ако не Ономува, Който цѣлъ е благотворяще благо и съвършенство? Съ думитъ: „дай ни днесъ насжщия ни хлѣбъ,“ ние просимъ всичко, що е нужно за дневното ни сжществуване, а нашиятъ хлѣбъ е Божията Премъдрость, е Самъ Христосъ.

Той Самъ е казалъ: „Азъ съмъ хлѣбътъ, и който Ме яде, не ще

да живеем, като животни, без да си задаваме въпроса за целта на живота! Време е вече да сложим стъпката си по друма, който ще ни отведе при Бога — истинския смисъл и цел на живота.

гр. Свиленград.

Свещ. Дим. Хр. Расоковъ.

За Св. Тайнство Причащение от Св. Димитрия Ростовски.

1. Ако нѣкой изязва съмнение и невярие относително Тайнството Божие, какво хлѣбътъ, намиращъ се въ трапезата, се прелага въ Тѣло, а виното — въ Кръвъ на Исуса Христа, Сина Божий, и се пресъществява въ истинско Негово Тѣло и Кръвъ, то всѣки православенъ християнинъ трѣбва да го запита така: Може ли Богъ да върши дѣла по-големи отъ човѣка и по-висши отъ неговия разумъ? И когато ще ти отговори: може, — кажи му: защо тогава Той не може да ни даде Своята Плътъ въ нашата храна?

По думитѣ на Господа небесата се утвърдиха; съ сжщитѣ думи Той пресъществява хлѣбътъ и виното въ Свое Тѣло и своя Кръвъ.

2. И ако се удивляватъ, какъ Сжщиятъ Христосъ е едновременно и на трапезата и на небето, тогава удивлявай се и на това, какъ едно слънце, едновременно свѣти и на небето и на земята, и на изтокъ и на западъ. Така и Христосъ е едновременно и на небето и на земята въ пречиститѣ и животворни тайни като единъ Всеомогъщъ и Всесиленъ Богъ, Той, извършва велики и преславни дѣла непостижими и неизказано по висши отъ човѣшкия умъ.

3. И ако се удивляватъ още, какъ единъ Христосъ, въ безбройнитѣ части, се подава на върнитѣ равно цѣлъ, не по малкъ въ едната и не по-големъ въ другата частъ, — удивлявай се и на това, какъ моятъ гласъ въ мойтъ уста и въ вашитѣ уши е единъ и сжщъ гласъ.

4. И ако се удивлявашъ още, какъ Тѣлото не се поврежда при раздробяването на Тайнитѣ, когато се раздробява Агнецътъ, и какъ въ всѣка частъ Христосъ е цѣлъ и съвършенъ, — удивлявай се и на това, какъ когато огледалото се пречупва на малки части, то човѣшкиятъ образъ въ него не се раздробява, но въ всѣка частъ той се представя цѣлъ, както и въ здравето огледало.

5. И ако се удивлявашъ още, какъ Христосъ безбройно много употребенъ въ Светото Причащение не се омалыва, но во всѣки пребивава цѣлъ, удивлявай се и на това, какъ когато поставиши запалени свѣщи около една друга, то ти, чрезъ свѣтлината на първитѣ не намалывашъ свѣтлината на последната.

6. И ако запитаешъ, какъ Хрис-

тосъ, когато влиза въ насъ нечиститѣ, не се осквернява и не се заключва, то и азъ ще те запитамъ: слънцето преминавайки надъ нечиститѣ мѣста осквернява ли се чрезъ това?

— Зная, че мъдриятъ и върниятъ не ще се осмѣли да каже: да. Неоскверненитѣ Христосъ е истинникъ на всѣка чистота и неизчерпаемъ въ Своята Си Сжщностъ; когото нито да, нито гробитѣ печати, нито заключенитѣ врати където се бѣха събрали ученицитѣ Му, не можаха да Го удържатъ.

7. О, брате, не изпитвай непостижимото Тайнство, а съ силна вѣра и съ сърдечна любовъ въздавай благодарение на Страшния, Силния и Всеомогъщия Царь и Господъ. Вседержителъ за неизповеднитѣ му дарове. Вѣрвай заедно съ Църквата, правилно на Св. Тайни. Микарь и съ тѣлеснитѣ свои очи да виждашъ видимитѣ хлѣбъ и вино, но силно вѣрвай, безъ никакво съмнение, че тѣхното сжщество, чрезъ благодатното действие на Светия Духъ и чрезъ властта на всеомогъщото Слово Божие, се пресъществява и става на Тѣло и Кръвъ Христови, и така нищо друго тукъ не остава, а само истинското Тѣло и истинската Кръвъ на Господа Исуса Христа.

Преведе Г. М. Е-въ

Дарителъ на радости Богъ.

(7)

Животътъ има своитѣ тихи и шумни радости. Неговитѣ звучни фанфари и весели танци сж пълни съ кръшна мелодия. Живота дава своитѣ съблазнителни жестове на всичко ново и топлокръвно. Неговитѣ своеобразни наслади, пѣнливо вино, узрѣли плодове, банети и нѣжното леко, чуване на чаши и временни удоволствия се сливатъ, като че ли въ една мелодична пѣсень. Но живота би могълъ да дава и тихи, безъ всѣкакъвъ грѣхъ радости.

Краятъ на всички шумни радости единъ день ще дойде. Жалкото е само това, че тѣ подбуждатъ мнозина да търсятъ извънъ живота онова, което го иматъ въ него. Това извънъ живота има сжщо своя край. И края дожда тукъ много по рано отколкото истинския край. Фанфаритѣ продължаватъ да зоватъ къмъ новъ радостенъ житейски повъ, но ние сме остарѣли, изморени и не можемъ да издържимъ или младитѣ, свѣжи, неизхабени още не ни искатъ при тѣхъ. Цвѣтоветѣ продължаватъ да цвѣтятъ и пленяватъ съ своя чаръ по челата, странитѣ и уснитѣ. Но нашитѣ очи сж печални и наскърбени. Веселитѣ и свѣтлавични погледи на другитѣ, неизхабени още, танцуващи до дионисично опиянение не трогатъ нашитѣ. Тѣхнитѣ замѣни устни съвсемъ не търпятъ нашитѣ беззъби уста. Сладкитѣ процѣл-

жаватъ да бждатъ все тъй сладки, обаче изглежда, че въ нашитѣ уста има скритъ вкусъ отъ вермутъ. Благодарението опива и сега, както преди само че ние трѣбва вече да мислимъ за прѣстѣта, мухълътъ и специфичната миризма на ковчегъ и увѣхналиятъ надгробенъ вѣнецъ. Да! Краятъ на нѣкои нѣща дожда много по рано, отколкото истинскитѣ.

Толкова ли е въ действителностъ печаленъ животътъ? Нѣма ли радость която остава? Нѣма ли нѣкой моментъ, въ който човѣкъ не напразно и уронващо достойнството му се мѣни: „Продължи оце, ти си тъй добъръ“. Нѣма ли всичко това? Да! Има радости, които никога не изчезватъ, погледи, които нѣсятъ цѣлуката на вѣчността, кито печатъ на непреходността. Но това не сж шумнитѣ, а тихитѣ радости, които не изчезватъ както сутринната мгла въ едно нищо. Тѣ не сж радости пълни съ сладострастие, а съ Божия погледъ, който ни дава понятие за онова, което никакво око не е видѣло и никакво ухо не е чуло, никакво човѣшко сърдце не е почувствало и което Богъ е приготвилъ за тия, които обича.

Но ти искашъ да знаешъ може би признацитѣ на вѣчнитѣ радости, погледи и часове? Тогава вгледай се добре, приятелю мой, въ онова което не би пожелалъ да видишъ и поздравявай още единъ пътъ съ слѣпи очи, да изговоришъ или възхвалявашъ съ бледи устни, да направишъ съ студени ржце, защото то не би имало цена въ вѣчността. То изисква да бжде още тъй чисто — щото въ вѣчната свѣтлина и вѣчниятъ день да не бжде противъ тебъ. То иска още да бжде тъй слѣдно и опително, че твоята душа да не пожелае да го изяде и изпие въ отждното. То желае още да постави въ твоитѣ ржци тежестъ отъ злато, щастие и наслада, щото въ вѣчността и нейния сждъ, да не излъзешъ лекъ като една разгопена снѣжинка. Наистина, има нѣща, преживявания, най-вече хора, които ти желашъ да виждашъ презъ цѣлата вѣчностъ. Сжщо има думи и дѣла, които ти желашъ да изговаряшъ и правишъ презъ цѣлата вѣчностъ, защото тѣ сж били пъпкитѣ и цвѣтоветѣ на твоя животъ, които въ отждното като напълно узрѣли плодове ще красятъ предъ тебъ масата на вѣчния Царь. Тукъ само лежатъ истинскитѣ и непреходнитѣ радости на твоя животъ. И тѣ не трѣбва да бждатъ само проба въ живота, а много повече опредѣлената и тежка проба за смъртта. Много ли е тежко това? Не, приятелю мой! Единъ денъ голѣмата проба все ще трѣбва да стане. Печалнитѣ и тъмни мисли за смъртта дождатъ именно отъ преходнитѣ радости, които единствени сж дълбокитѣ и свѣтитѣ радости на битието. Оня,

който предъ лицето на смъртта, както и предъ мисълта за величието на смъртта и следващиятъ сждъ Божий може съ чисти очи за едно преживяване, едно дѣло и една дума да каже: „Ела още единъ път!“ — той може да се утеши, че неговото преживяване, дума и дѣло ще го следва“.

Азъ желая щото единъ день всѣки да може да постави своитѣ радости предъ чистата и свѣтла мисълъ за смъртта и вѣчността. Никой не ще се кае за това. Напротивъ, мнозина ще отворятъ очитѣ си и видятъ колко вѣчни радости сж отминали безъ всѣкакво внимание, като сж предпочели да се забавляватъ съ различнитѣ стъклени крушуми на тѣхнитѣ земни радости. Дарителътъ на радости Богъ, съ своитѣ щедри ржце изсипва предъ насъ безброй възможности, за вѣчни радости — насъ не ни остава нищо, освенъ да се погрижимъ и реализираме тия възможности. Не стои ли понѣкога, Той, Дарителътъ на радости Богъ предъ тебъ преоблеченъ като просящо дете и протяга зъзнешитѣ си ржце? Ако имашъ само погледътъ на вѣчността ти би видѣлъ, че това е милиятъ Богъ въ видъ на просящо дете. Азъ трѣбва на му направя радость, защото азъ самиятъ ще се зарадвамъ отъ това — сж думитѣ, които ти трѣбва да си кажешъ. Колко често стои Той предъ насъ въ видъ на единъ търсящъ помощъ, единъ заблуденъ или търсящъ подслонъ и те моли: „Направи ме наново радостенъ, азъ ще те възнаграда за това!“ Познавашъ ли Го всѣки пътъ? Познавашъ ли дарителътъ на радости Богъ, Който е често въ видъ на човѣци, твои ближни, стои предъ тебъ и те моли: „Не прави по-тежкъ живота на другитѣ! Помагайте си въ нужда единъ другъ! Създавайте си радость единъ другъ! Азъ ще ви направя и радость и миръ!“ Да! дарителътъ на радости Богъ стои самъ предъ тебъ въ изпитания и шепне: „Не пипай това, което не трѣбва да се пипа, а така си остани! Не пожелавай...! Азъ ще награда душата ти съ вѣченъ миръ и радость!“

Човѣкъ трѣбва само да има свѣтлиятъ погледъ на душата, за да разпознае навсѣкжде дарителътъ на радости Богъ. Но тоя свѣтълъ, нека кажа недѣленъ погледъ, е даденъ само на ония, които сж чисти по сърдце, и които само ще видятъ Бога. И само въ вѣчността ли? Не! Тѣ ще видятъ Бога и тукъ въ този животъ въ всѣко цвѣте, въ всѣко детско око, въ всѣка свѣтлина и детско сърдце; въ всѣка сутрешна червенина, въ всѣки вечеренъ залѣзъ; въ часовия ходъ на деня и те често време на годинитѣ; въ дълбочината на собствената и чужда нужда, въ превъзможване нуждата въ живота и милость, където трѣбва да преодолѣе само Божията воля; въ епопеята на безименитѣ герои

(Следва)

умре“, Съ думитѣ: „и прости намъ дълговетѣ ни“ ние просимъ да бждатъ снети отъ насъ всички наши тежки грѣхове, които ни тежатъ, — просимъ прощение на всичко онова, съ което сме задължени на Самия Творецъ въ лицето на нашитѣ братя, Който ежедневно и ежеминутно въ тѣхния образъ протяга къмъ насъ Своята ржка, съ разкъсващъ душата гласъ просейки милость и милосърдие. Съ думитѣ: „Не ни въвеждай въ искушение“, ние просимъ да бждемъ избавени отъ всичко, що смущава нашия духъ и отнема душевното ни спокойствие. Съ думитѣ: „но избави ни отъ лукавия“, ние просимъ небесна радость: защото щомъ отстѣпимъ отъ насъ лукавия, радостта веднага влиза въ душата ни, и ние вече се чувствуваме на земята, като на небесата.

Така всичко съдържа въ себе си и всичко обхваща тая молитва, съ която ни е научила да се молимъ Самата Премъдрость Божия, и кому да се молимъ? Да се молимъ на Бащата на Премъдростта, Който е родилъ Своята Премъдрость преди, вѣковетѣ. Тѣй като всички присѣстващи трѣбва да

повтарятъ въ себе си тая молитва не съ уста, но съ най-чистата невинность на младенческо сърдце, то и самото й пѣние отъ хора трѣбва да бжде младенческо: не съ мъжествени и сурови звукове, но съ младенчески звукове, като че ли цѣлуващи самата душа, трѣбва да се пѣ тая молитва, та въ нея да се слуша пролѣтното дихание на самитѣ небеса, и цѣлуваката на самитѣ ангели да се носи въ нея, защото въ тая молитва ние вече не наричаме и Богъ нашия Творецъ, а Му казваме просто: „Татко нашъ!“

Свещеникътъ приветсува изъ дълбочината на олтаря като съ приветствие на Спасителя: „Миръ на всички!“ Отговарятъ му: „И на твоя духъ!“ — Като напомня за сърдечното вътрешно изповѣдание, което всѣкой трѣбва да извърши вътре въ самия себе си въ тая минута, дяконътъ казва: „Преклонете главитѣ си предъ Господа!“ И, преклонили главитѣ си, всички до единъ отъ присѣстващитѣ произнасятъ въ себе си такава молитва: „Предъ Тебе Господи Боже мой, прекланямъ главата си и въ сърдечно изповѣдание викамъ: грѣшенъ съмъ, Господи

и недостоеенъ да прося отъ Тебе прощение, но Ти, като човѣколюбецъ сжщо за нищо, като блудния синъ, ме помилвай, като митаря ме опраздай и ме удостой, като разбойника, съ Твоего небесно царство“. И, когато всички по такъвъ начинъ, преклонили главитѣ си, пребждватъ въ вътрешно сърдечно съкрушение, свещеникътъ се моли за всички съ такива думи, произнасяни вътрешно (тихо): „Благодаримъ Ти невидими Царю, Който съ неизмѣримата Си сила, си създалъ всичко и споредъ голѣмата Твоя милость си привѣлъ всичко отъ неществуване въ сжществуване. Самъ, Владико, погледни милостиво отъ небето на тѣзи, които сж приклонили главитѣ си предъ Тебе; защото тѣ сж ги приклонили не на плътъ и кръвъ, но предъ Тебе, страшния Богъ. И така, Владико, удостой предстоящото (бждащото) да бжде на всички ни за добро, спорѣдъ потребата на всѣкого: плаващитѣ придружавай, пътницитѣ съпътствуй, болнитѣ изцѣри. Лѣкарю на нашитѣ души и тѣла.“ — И възнася следъ това великолепно тронично словословие, обрнато къмъ небесната милость Божия: „Заради

благодатта, щедроститѣ и човѣколюбието на Твоя единороденъ Синъ, съ Когото си благословенъ заедно съ пресветия, благия и животворящия Твой Духъ, сега всѣкога и въ вѣчни вѣкове!“ Хорътъ възглася: „Аминъ“. А свещеникътъ, приготвяйки се за приобщението съ тѣлото и кръвта Христови, се моли съ такава тайна молитва: „Господи Исусе Христе Боже нашъ, послушай ни отъ светото си жилище и отъ славния престолъ на Светото царство, и дойди да ни осветишъ Ти, Който горе (на небето) съ Отца седишъ и тукъ съ насъ невидимо пребждвашъ; удостой ни съ Твоята силна ржка да ни предадешъ пречистото си тѣло и скъпоценната си кръвъ, а чрезъ насъ — и на всички людие“

(Следва)

Печатница Д. Тодоровъ

и героини; въ самотните трагедии на битието, където трябва да видят чистият по сърдце Богъ. Тъ ще намърятъ Бога още въ чистата и свята любовъ на човѣка къмъ човѣка; въ героичната любовъ къмъ врагътъ и неприятелътъ. Тъ ще намърятъ Бога още въ своето собствено издигане следъ всѣко подхлъзване, подхлъзване и падане, където трябва да хвалятъ милостивиятъ Богъ, който единственъ само може да имъ помогне. Навсѣкжде, навсѣкжде, тѣ ще намърятъ дарителътъ на радостта Богъ — само не въ мечтателното опиянение на пантеизмътъ и неговитъ апотеози. Тъ ще намърятъ Бога още въ пълната съ смирение и вѣра молитва както и въ чистата любовъ на Божии деца, която любовъ е единственото отражение на вѣчната Божия красота.

Ек. Дръ Панайотова.

Ески Джумая.

Дописка.

Печална е нашата действителност, днесъ. Обезвѣренъ народъ, немощия, криза, демагогия, страхъ за утрешния денъ, ето нашата действителност. Отъ нигде проблѣсъкъ, отъ нигде надежда. Шири се грѣхътъ, шедствува лъжата, озлобени души, които чакатъ денътъ на отмъщението... Страшни, пълни съ избухливи вещества дни живѣемъ. И жалко ни става за нашата действителност, защото желанието да се излезе отъ този мракъ, дори го нѣма. А сърдцето се свива до болка, очитъ изпущатъ съзвизъ отъ скърбъ, като вѣрующия конституиранемощта въ която нашия добъръ народъ е изпадналъ материално и духовно, та пожелава и той споредъ силитъ си, да помогне да се излезе отъ този мракъ. Ето отъ такова едно свежо подбуждение, ние тукъ, во главе съ отъ всички ни обичанъ и уважаванъ енорийския свещеникъ М. Райчевъ, пѣвца при църквата ни, г. Димо Градинаровъ и азъ въ началото на тази зима, пожелахме да допринесемъ и ни нѣщо въ избавлението на този нашъ народъ по пѣтя за опознаване истинитъ Христови, които единствено ще избавятъ човѣчеството отъ този хаосъ на безпѣтица въ живота на човѣчеството. И понеже Господъ Богъ, ни е надарилъ и трима ни съ хубави гласове, то нашата работа се улесняваше много. И пожелахме ние всѣка недѣля после обѣдъ въ всѣкакво време да ходимъ до наши братя въ селата за да чуятъ и тѣ посланието на Господа, въ което послание се намира всичко, което е въ състояние да разреши трудноститъ ни днесъ. Единъ добъръ старецъ, дѣдо Ради отъ градътъ ни, пѣкъ пожела да ни услужва съ каручката си безплатно, като най-често и той, заедно съ насъ, мѣкнеше и мѣкне старитъ си кости по пѣтищата. Разбира се, че въ което село отидемъ, предвари-

телно съобщаваме на мѣстния енорийски свещеникъ да предизвести енорийшитъ. Най-често обаче, когато замолваме да приканатъ християнитъ за вечерня и беседи презъ единъ кой си денъ, тѣ съ тѣжа заявяватъ, че едва ли ще дойде нѣкой въ църква. Все пакъ на уречения денъ и часъ, ний сме въ село, а следъ малко звънтъ на камбанката приканва всички желаещи въ храма.

Кой казва, че народътъ ни е изгубенъ за Бога? Елате вижте! Тихо, съпочитъ, чинно влиза въ храма и стария и младия и съ смирение чака. Пълни се храмътъ отъ хора, по лицата на които е отпечатана не една грижа. Младитъ сѣщо идатъ. 10—15 минути и храма буквално, е пъленъ. Почва сѣ хубава вечерня, като енорийския свещеникъ служи а ние тримата пѣемъ на трио. Естествено е, че това е първо за сега хубаво и мелодично пѣние, което затрогва душитъ на тѣзи наши братя. И когато се изпѣе последния стихъ на „Нине отпущаеши“, азъ не еднѣжъ съмъ видѣлъ съзвизъ отъ очитъ на тѣзи мили хора... Нѣма шумъ, нѣма глъчъ, а като че ли една хипноза е овладѣла всички, та като се свърши вечернята и когато о. Миронъ почне проповѣдта си, тя, като струя, лѣчъ отъ висинитъ, отъ сама го Бога прикосва сърдцата на тѣзи хора и тѣ слушатъ... А вѣнъ вече се смрачава... Кандилцата предъ св. икони тихо прашатъ, малкото свѣщи и тѣ си игриво свѣтятъ, та въ полумрака, сѣкашъ ангелитъ свети бродятъ отъ човѣкъ на човѣкъ, отъ душа на душа, и цѣлватъ тѣзи изморени хора... Изтеглятъ всѣка тѣга чрезъ цѣлуквата си и тихо, като че ли изъ глѣбинитъ небесни, въ унисонъ съ тържественитъ и свети думи на отеча, казватъ на всѣка душа: „надей, надей се Богу!“... Вѣнъ е вече мракъ, въ храма миръ, безкраенъ миръ! Никой не мърда, не желае да наруши, този миръ защото преображение е настало въ душитъ ни. Защото небето е било щедро въ онзи часъ къмъ всички ни, та какъ ние всички въ храма желаемъ да е безкраенъ този часъ!

Обаче края на словото е близъкъ. Съ тихи, дълбоки въздишки отъ много гърди, се вижда, че семето е вече хвърлено, вижда се че Богъ върши много позече и дава много повече отъ това, което ние бихме могли да сторимъ. А когато свещеникътъ призове събранието въ последна молитва следъ беседата и се изпѣе една благодарствена пѣсенъ, тихо всички напушатъ храмътъ. И когато ние излеземъ, то тамъ десетки ржце се подаватъ, десетки и по-кани за оставане, повторно идване. Благодарности, изказване на наболели души, пожелания за всѣкакво благоденствие и пр. намъ, сѣжъ безкрай. Но трябва и връщане къмъ града. Какви мисли ми навѣва това, до пѣти.

гр.Е. Джумая, Н. Кондаковъ.

Отзиви и бележки.

Берлинъ, 23 февруарий (Волфбюро.) Пруското правителство на комисаритъ на Райха одобри въ днешното си заседание предложението на комисаря на Райха на народната просвѣта съ което се иска да се пристѣпи следъ Великденъ къмъ постепенното закриване на училищата чиято програма не предвижда никакво религиозно възпитание. Правителството се обяви въ съгласие съ началото за въвеждането на религиозно обучение въ програмата на професионалнитъ, основнитъ и задължителнитъ висши училища.

Горното официално съобщение не се нуждае отъ никакви коментари за здравомислящия читателъ. Но понеже у насъ има умствено заслѣпени учители и народни водачи, които увличатъ съ своята „ученостъ“ нашата младежъ и й проповѣдватъ безбожие, ние ще направимъ една малка бележка, за да се разбере отъ всички непредубедени читатели на вестника ни смисълътъ и значението на това съобщение.

Отъ горното съобщение се

разбира, че въ Германия има училища, чиято програма не предвижда никакво религиозно възпитание. Такива училища, обаче, сѣжъ две категории. Еднитъ правителството ще закрие постепенно, като се започне още следъ Великденъ съ това закриване. Тая категория училища не се смѣта отъ германското правителство за необходима. То ще ги закрие, защото може и безъ тѣхъ. Образованието на германския народъ нѣма да пострада, като се лиши отъ тия училища. За германския народъ тѣ се явяватъ повече вредни, отколкото полезни. Злото, що тия училища носятъ за народната просвѣта, се състои въ това, че въ тѣхъ не се възпитава младежътъ религиозно, не се преподава въ тѣхъ законъ Божий. Отъ тия училища излизатъ младежи само „учени“ но повечето, може би, безъ вѣра въ Бога, безъ моралъ, безъ съвестъ, безъ човѣшко достойнство, безъ съзнание за дългъ къмъ себе-подобнитъ си, безъ зачитане на своето човѣшко достойнство и достойнството и цѣнността на другитъ хора. Тия училища създа-

ватъ отъ германската младежъ всичко друго, но не и германци, не човѣци, отъ каквито има нужда държавата. И германското правителство казва: „нѣмаме полза отъ тия училища, а — вреда, голѣмо зло. Хора, безъ вѣра въ Бога, въ правдата, истината и доброто може да сѣжъ потребни за една болшевишка, Русия, но не и за Германия. Училищата, които не даватъ религиозно възпитание на утрешнитъ германски граждани, не сѣжъ необходими, не сѣжъ полезни, а излишни и вредни. Такива училища ще се закриватъ. И ще сѣжъ закриватъ безъ бавежъ. Още следъ Великденъ ще се започне съ изкореняването на това зло! Не чакатъ дори края на учебната година. Защото безбожието е зло, смъртоносна язва, която трябва да се изрѣже по-скоро отъ тѣлото, духовното тѣло, на германския народъ. Иначе тоя народъ ще загине духовно, ще загине и национално като народъ.“

Обаче другата категория училища: професионалнитъ, основнитъ и задължителнитъ висши училища, въ чиито програми нѣма предвидено религиозно обучение, нѣма да бждатъ закривати. Защото безъ училища, безъ просвѣта единъ народъ не може да живѣе и напредва. Но тия необходими училища, безъ които не може, не подготвятъ германската младежъ тѣй, че тя да бжде здрава опора, живѣцъ на народа и държавата. Защото и тамъ младежътъ не получава необходимото религиозно обучение и възпитание. За това тия училища, като оставатъ и занаятъ да просвѣщаватъ децата на германския народъ, ще бждатъ реформирани. И тая реформа ще се състои само въ въвеждането на религиозно обучение въ програмата на тия училища. Единствения важенъ недостатъкъ на тия училища е била липсата на религиозно обучение, на вѣрата, на Закона Божий, на човѣщината, на човѣшкото възпитание въ истинския и високъ смисълъ на тая дума. И тоя важенъ недостатъкъ сега ще се изпълни съ въвеждането на религиозно обучение въ програмата на професионалнитъ, основнитъ и задължителнитъ висши училища.

Като поднасяме горнитъ факти на вниманието на нашитъ читатели, искаме да припомнимъ какво става у насъ, когато трезви и родолюбиви наши граждани и организации поискаха да се въведе въ нашитъ училища религиозно образование и възпитание. Нададе се нечовѣшки вой отъ проповѣдницитъ на социализма и безбожието около учителския вестникъ „Съзнание“, да не се допуска по никой начинъ Богъ въ нашитъ училища. Но макаръ Карлъ Марксъ и учението му, както и много негови последователи, да се родиха въ Германия, германцитъ не искатъ да се водятъ по тѣхния умъ, а ги подариха на Русия.

Сега съ новата реформа на образователната си система, тѣ искатъ да изкоренятъ съвсемъ отъ държавата си марксизма. Ние вѣрваме, че и нашитъ общественици и държавници ще премахнатъ плевелитъ на марксизма и безбожието отъ нашата образователна система. Нека ученикъ около в. „Съзнание“ се приготвятъ да заминатъ за болшевишка Русия, за да насаждатъ тамъ бурнитъ на своята философия при благоприятни условия. У насъ тѣ не могатъ повече да виреятъ.

Първата женска армия.

Единъ нашъ ежедневникъ съобщава, че първата истинска женска армия сѣжъществуваше днесъ въ „страната съ хилядата езера“ — Финландия, — северната съседка на Русия. Вестникътъ бележи, че следъ общо-европейската война болшевикитъ сѣжъ правили опитъ да образуватъ женски полкове въ червената армия. Но войска, съставена само отъ жени, — истинска женска армия, — днесъ имало само въ Финландия.

Преди известно време въ Финландия билъ създаденъ специаленъ законъ, чийто чл. 75 гласи: „Всѣки фински гражданинъ, безъ разлика на полъ, е длъженъ да участвува или поне да помага въ отечествената отбрана. Участието на женитъ въ

отечествената отбрана се състояло главно въ служба въ болницитъ, военнитъ кухни, военнитъ магазини, муниционнитъ фабрики и пр. Всѣка жена войникъ трябва да умѣе да си служи съ пушка и револверъ. Сѣжъществувалъ и единъ боенъ пехотенъ женски полкъ.“

Страната на „бѣлитъ лилии“ — Финландия, — прочута по своята религиозност, високъ общественъ моралъ, — тамъ, дѣто лъжа и кражба почти нѣмало, дѣто затворитъ били праздни, не се подвоумила да задължи съ законъ и женитъ си да участвуватъ и подпомагатъ народната отбрана. Високо ценятъ своята народна свобода и държавата си и съ всички сръдства сѣжъ готови да я отбраняватъ отъ чужди посегателства. А у насъ едни учени искатъ да ни убедятъ, че подъ сръбско иго ще бждемъ по щастливи, други продажници насила искатъ да ни заробятъ подъ болшевишката диктатура. Наситиха се на половинъ вѣковна свобода.

НАША ПОЩА

Настоятелството на епархийското свещеническо братство моли:

1. Негово Всеблагото. Шуменския Архирейски намѣстникъ да окаже съдействие на касиера на околийското свещеническо братство да събере отъ свещеницитъ въ Шуменската духовна околия абонамента за вестника ни.

2. Негово Благогов. свещеникъ К. п. Цвѣтковъ, — касиера на Шумен. околийск. братство, — въ споразумение съ Архир. намѣстникъ и при негово съдействие да събере абонамента и ни го изпрати своевременно при списъкъ на свещеницитъ, които сѣжъ платили.

3. Всички свещеници отъ Шуменската духовна околия да платятъ на о. Конст. п. Цвѣтковъ абонамента си до края на 1-та год., за да може вестникътъ да завърши 1-та година. Всѣки свещеникъ знае колко дължи (по 20 лева за единъ абонатъ; който е записалъ 10 абонати или получава по 10 екземпляра въ връзка отъ всѣки брой на в. „Хр. Защита“, дължи 200 лева. Който е записалъ повече отъ 10 абонати, дължи по 20 лева повече за всѣки абонатъ).

За улеснение на о. К. п. Цвѣтковъ ще посочимъ тукъ имената на свещеницитъ, които сѣжъ платили. Тѣ сѣжъ:

1. Свещен. П. Юрдановъ, с. Ала-ново, Е. Джумайско, напълно платилъ за 21 абонати.

2. Свещен. Вас. Яковъ, гр. Е. Джумая, за 10 абонати.

3. Свещен. Ант. Харченко, с. Дживель, Н. Пазарско, за 10 абонати.

4. Сакеларий Ив. М. Кълчишковъ, гр. О. Пазаръ, за 10 абонати.

5. Сакеларий Анг. Ценовъ, гр. Е. Джумая, за 10 абонати.

6. Свещ. Мир. Райчевъ, гр. Е. Джумая, 11 абонати.

7. Свещ. М. Бъчваровъ, с. Геренъ, Е. Джумайско, за 10 абонати.

8. Протоиерей Дим. Дафиновъ, гр. Н. Пазаръ, за 10 абонати.

9. Свещен. Стеф. Милошевъ, с. Изворъ, О. Пазарско, за 10 абонати.

10. Свещ. Пав. Д. Кючуковъ, с. Дългачъ, Е. Джумайско платилъ само 150 лева. Дължи остатъка.

11. Свещен. Хр. Василевъ, с. Кочово, Преславско, платилъ само 100 лева. Дължи остатъка.

12. Свещен. Стеф. Илиевъ, с. Здравецъ, Е. Джумайско, за 10 абонати.

13. Свещен. Ник. Д. Хубанчевъ, гр. Шуменъ, за 10 абонати.

14. Свещ. Т. Байковъ, с. Имрихоръ, Шуменско платилъ само 60 лева. Дължи остатъка.

15. Свещ. Борисъ Димитровъ, с. Вардунъ, Е. Джумайско, платилъ само 20 лв. (въ гербови марки; другитъ марки сѣжъ на негово разположение). Дължи остатъка.

16. Свещ. М. Д. Милчевъ, с. Смѣдово, Преславско, за 10 абонати.

17. Свещ. Ал. Савовъ, с. Смѣдово, Преславско, за 10 абонати.

18. Свещ. Ан. Колевъ, с. Кабиюкъ-суютлю, Шуменско, за 10 абонати.

— о —

Г-жа Ек. Дръ Панайотова е събрала абонамента за вестника ни отъ записанитъ отъ нея абонати отъ Е. Джумая:

Генчо Тодоровъ, Ганка Габровска и Данка П. Шишманова. Сѣщата внесе абонамента (срещу квит, № 98, обявена въ бр. 13, заедно съ 24 души абонамента) за абонатитъ: Ив. Юр. Свиначева, Пена Доганджиева, Богданъ Ганчевъ, Ел. Г. Крачунова, Ст. Г. Кастрова (всички отъ Е. Джумая); Надя Г. Калева и Мика В. Станчева (отъ Шуменъ).

— о —

Получиха се още следнитъ суми за вестника отъ:

98. Ст. Петровъ, Варна кв. 108 20 лв.

99. Ат. Топлийски, кв. № 109 20 лв.

100. Свещен. Янко Ормановъ, с. Константиново, Варн. кв. 110 100 лв.

101. Мар. Д. Девнелиевъ, Варна кв. № 111 20 лв.

102. Свещ. Анастасъ Колевъ, с. Кабиюкъ-суютлю, Шуменско, кв. № 112 190 лв.

103. Крумъ х. Николовъ, Варна кв. № 113 20 лв.